

Činnost Etické komise ČMPS na počátku roku 2014

EK se sešla 13. 1. 2014. Jednání se účastnili též noví členové komise PhDr. Ivana Slavíková a PhDr. Václav Holeček, Ph.D. EK má v současné době devět členů.

Na svém prvním jednání v roce 2014 EK ukončila projednávání jedné stížnosti (viz anonymizovaný popis stížnosti a stanoviska EK) a diskutovala postup při řešení dalších pěti stížností a podnětů. Kromě pravidelných setkávání EK pracuje průběžně v rámci e-mailové konference. Další jednání EK je plánováno na středu 2. dubna 2014.

Dohoda mezi etickými komisemi AKP a ČMPS

Předsedkyně etických komisí (Alena Paloušová a Bohumila Baštecká) se sešly 21. 11. 2013 a konstatovaly odlišnosti mezi oběma sdruženími: ČMPS v etické oblasti usiluje především o pozvednutí psychologické praxe v dialogu s veřejností. Vyjadřuje se i ke stížnostem na nečleny ČMPS (jak má v Jednacím řádu), zatímco AKP hájí zájmy pouze klinických psychologů v resortním kontextu. Z odlišností plyne i odlišný přístup ke stížnostem – např. k podobě a rozsahu výstupů. Shoda je, že potíže dělají opatrovnické věci, kdy psycholog ztratí ze zřetele, kdo je jeho klient a ke komu má zodpovědnost.

Dohodnutý postup u zdvojených stížností: AKP je rozhodnuta, že to, co projedná ČMPS, AKP již projednávat nebude. (ČMPS má možnost projednávat to, co již projednala AKP, rozhodne-li se tak.) Pokud se ani jedna strana nedozví o zdvojování, stížnost se bude projednávat zdvojeně. Pokud se jedna strana (AKP nebo ČMPS) o zdvojení dozví, vyvolá jednání s druhou stranou, a situaci budou řešit ad hoc.

Jednání s orgánem sociálně-právní ochrany dětí, mlčenlivost psychologa

Ve spolupráci s pracovníky sociálního odboru a orgánu sociálně-právní ochrany dětí vypracovává EK ČMPS doporučení pro psychology v rámci opatrovnických sporů a zákona o sociálně-právní ochraně dětí (č. 359/1999 Sb.).

EK vypracuje též přehled o mlčenlivosti psychologů a výjimkách z nich v odpovídajících zákonech (o sociálně-právní ochraně dětí, o zdravotních službách atp.).

Stanovisko EK vůči projednávané stížnosti: spor ve věcech opatrovnických

Stěžovatel, otec nezletilého dítěte, žádal Etickou komisi o posouzení, zda je v pořádku, když nebyl přizván ke konzultaci zprávy z vyšetření syna pro OSPOD, zejména s ohledem na významnost zprávy, která byla podkladem pro rozhodnutí opatrovnického soudu. Dále si stěžoval, že psycholog odmítl

vytvořit novou, upravenou zprávu po konzultaci s ním a neumožnil mu nahlédnout do dříve odeslané zprávy pro OSPOD.

Z písemného vyjádření psychologa ke stížnosti a doplňujících informací při ústním projednávání před EK vyplynulo, že objednavatelem služby byla matka dítěte na základě doporučení OSPOD. Původní zakázka se týkala psychologického vyšetření, v průběhu první návštěvy psychologa byla zakázka změněna, a do popředí vyvstal problém souvislého přetěžování dítěte soudním řízením.

Vzhledem ke změně původní zakázky plánoval psycholog pozvat také otce. Zprávu však nakonec odeslal dříve, než došlo k setkání s otcem, aby vyhověl tlaku ze strany OSPOD na brzké odevzdání zprávy.

Stěžovatel (otec) se na pracoviště psychologa dostavil po doporučení soudkyně a své právní zástupkyně. Psycholog po schůzce odmítl zprávu pro OSPOD změnit, neboť jejím obsahem byla zjištění z vyšetření dítěte, nikoli názory rodičů. Zprávu z vyšetření dítěte stěžovatel nezískal, protože to bylo v rozporu s interními předpisy pracoviště psychologa, které akcentují zájem dítěte, zejména pokud je nebo může být ve střetu se zájmy rodičů. Stěžovatel byl poučen, že lze nahlédnout do hlavní spisové dokumentace na vlastní písemnou žádost, tuto možnost podle psychologa nevyužil.

EK konstatovala, že situace je pro jednotlivé strany nepřehledná, neboť klientem psychologa je na jedné straně OSPOD, potažmo opatrovnický soud, dalšími klienty jsou jednotliví účastníci sporu, tj. matka a otec dítěte, navíc je pracoviště povinno upřednostňovat zájem dítěte. Psycholog měl podle názoru Etické komise informovat o změně zakázky týkající se vyšetření dítěte všechny zainteresované strany, tzn. také stěžovatele. Etická komise dále konstatuje, že psycholog nepochybil odborně ani eticky, když odmítl vypracovat pro OSPOD novou zprávu, neboť upřednostnil v opatrovnickém sporu zájem dítěte. Etická komise se zdržela vyjádření k odmítnutí umožnit stěžovateli nahlédnout do vytvořené zprávy, protože psycholog byl povinen v tomto případě dodržovat předpisy organizace, v níž pracuje.

Z projednávání uvedené stížnosti vyplývá, že EK ČMPS musí při tvorbě nového Etického kodexu Českomoravské psychologické společnosti zachytit a zpřehlednit povinnosti psychologa v opatrovnických sporech vůči všem zúčastněným stranám.

Za EK ČMPS PhDr. Bohumila Baštecká, Ph.D.